

עלון דברי חיים לפרשת חוקת

"זאת חקת התורה"

לשון זה משמע שזו חוקת כל התורה, שהרי לא נאמר "זאת חוקת הטהרה ממת", להוראת פרשה מסויימת, כפי שנאמר "זאת חקת הפסח". מעתה, עלינו להתבונן, איזה "כלל גדול בתורה" יש כאן שהוא חוק ויסוד לכל התורה כולה?

והנראה, שבא להורות עיקרון שכל התורה דורשת יכולת התאמת דבר והיפוכו כדרך פרה אדומה, שמטרת טמאים ומטמאת טהורים, היינו שהמרכיב המיוחד והמאפיין בפרה אדומה הוא זה שדינה חובקים דבר והיפוכו. וממנה נלמד יסוד כללי להדריך הנהגת האדם בקיום מצוות ה' בכל מדה ומדה, לשקול בזהירות דבר והיפוכו בכל עת היאך והיכן להפעיל ולהנהיג מידותיו. לדוגמא, ענה וגאווה, צריך האדם להיות עניו כלפי עצמו, אמנם בעל גאווה על כבוד חברו, דהיינו שיזהר מאד בכבוד חברו, ויחשוב שחבירו בודאי ירגיש מזולזל ונפגע אם לא יכבדוהו כראוי. נמצא שחיובו לעבוד את ה' מלמדו לנקוט במדת הענוה שלא להקפיד על כבוד עצמו, ולהתנהג להיפך, במדת הגאווה בנוגע לחבירו, שעל כבודו של הזולת ידקדק ויקפיד כמו בעל גאווה.

וכן הוא במדת הפזרון לצדקה, משלו יתן מעשר ויותר, אמנם על ממון חברו יהיה קמצן ביותר, עד שיחוש שגזילת פרוטה מחבירו היא כאילו נוטל את נפשו. אמנם אם יתנהג להיפך, שיקפיד על כבודו ועל ממונו שלו, ועל של חברו אינו מקפיד, נמצא שהוא עובר ח"ו בב' המידות. וכן בכל מידה ותכונה, יתבונן היטב היכן ומתי לנקוט הנהגה מסוימת או היפוכה, מי לאהוב ולקרב או להיפך, על מי לרחם או להיפך, מתי להתפשר ולוותר ומתי אין להתגמש.

וזהו פירוש החובה לעבוד את ה' "בב' יצריך", שבכל עת מחובתו להתבונן, לשקול בזהירות, ולהתאים מידה והנהגה מסויימת או היפוכה, כפי שנדרש וראוי לפי המצב המזדמן.

כלל גדול זה רמזה לנו תורתנו הק' בפרשת פרה, באומרה "זאת חקת התורה".

רבי משה פיינשטיין

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, ויקחו אליך פרה אדומה תמימה, אשר אין בה מום אשר לא עליה על"ל

ברש"י: לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה.

חז"ל אמרו במסכת יומא, שאפילו שלמה המלך, החכם מכל אדם, ניסה להבין את טעמה של מצוה זו, ולא עלתה בידו, וכפי שהעיד על עצמו ואמר: "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני".

ועוד מובא במסכת ראש השנה: ביקש קהלת להיות כמשה, יצאה בת קול ואמרה לו: "וכתוב ישר דברי אמת", ולא קם בישראל נביא עוד כמשה וכו'. כלומר, שלמה המלך רצה להיות כמשה רבינו, לדעת ולהבין את טעמה של מצות פרה אדומה, אבל בת קול יצאה ואמרה לו שהדבר אינו אפשרי, כי כתוב "ישר דברי אמת", והאמת כי אין כמשה רבינו, ולא תוכל להגיע לדרגתו ולהבין את טעמה של פרה אדומה.

ויש להבין, מדוע הדגישה בת הקול בדבריה, כי הכתוב אומר "ישר דברי אמת", הלא די היה לומר "ולא קם בישראל נביא עוד כמשה", ומכך שלמה כבר היה מבין כי הדבר נשגב מבינתו?

אלא, הכתוב אומר: "ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת", וראשי התיבות של "ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת" הן "למשה". כאן רמזה התורה כי רק למשה התגלה טעמה של מצות פרה אדומה. וכשביקש שלמה המלך להבין אף הוא את הטעם, סבר כי הוא מסוגל לכך, כי ראשי התיבות הללו מרכיבות גם את שמו: "שלמה". לפיכך יצאה בת קול ואמרה לו: "וכתוב ישר דברי אמת", כלומר את האותיות הללו ניתן לדרוש רק בצורה ישרה, ואך לך להפוך את הסדר! ועל זה אמר שלמה המלך "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" שהאותיות רחוקות מלרמז את שמי שאינם לפי הסדר...

לאור הנר

"זאת חקת התורה אשר צוה ה'"

ובגמרא קידושין אמרו: צאו וראו מה עשה עובד כוכבים א' לאביו באשקלון ודמא בן נתינה שמו, ביקשו ממנו חכמים אבנים לאפוד והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו ולא ציערו, לשנה אחרת נתן הקב"ה שכרו

הסתלקות הבאר, הם כבר ידעו להוסיף דברים שאינם שייכים כלל לחסרון המים. כך היא דרכו של היצר הרע.
מליץ יושר

"באר חפרה שרים כרוה נדיבי העם במחקק במשענותם"

אמרו חז"ל: עמי הארצות אינם חיים לתחיית המתים שנאמר "כי טל אורות טלך", כל המשתמש באור תורה, אור תורה מחייהו וכו', א"ל רבי: מצאתי להם תקנה מן התורה וכו', המהנה מנכסיו לתלמיד חכם, מעלה עליו הכתוב כאילו מידבק בשכינה. נמצא, אם כן, שאי אפשר לזכות לתחיית המתים אלא בזכות לימוד התורה או, לחילופין, החזקת התורה.

ולכאורה, כאשר ביקש אלישע להחיות את בן השונמית, לא היו לילד ב' מעלות אלו, וכיצד ניתן היה להחיותו? על כן אמר אלישע לנערו: "ושמת משענתי" – היינו מה שהשונמית היתה לי למשען וכלכלה אותי, זהו שיהיה "על פי הנער" ותועיל זכות זו להחיותו.

זו כוונת רבותינו במס' פסחים: עתידים צדיקים שיחיו מתים, כתיב "עד ישבו זקנים וכו' ואיש משענתו בידו מרב ימים" וכתיב "ושמת משענתי על פני הנער", היינו, שכל תלמיד חכם יחיה את אלו שהחזיקו ותמכו בו, כנאמר: "עד ישבו זקנים וכו' ואיש משענתו בידו", כל אחד מהם יחיה את אלו שנשען ונתמך על ידם.

על כך אמרו בישראל בשירה: "באר חפרה שרים" – התורה שנמשלה ל"באר", נחפרה על ידי "שרים", אלו תלמידי החכמים. "כרוה נדיבי עם" – תומכי התורה זכו בה בקנין, כי משמעות "כרוה" היא "מכירה", שכן בכרכי הים קורין למכירה כירה.

נמצא, אם כן, שתלמידי החכמים חפרה וזכו בה "במחקק" – מכח עמלם בחוקיה ובלימודה, ואילו נדיבי עם זכו בה "במשענותם" – במה שהחזיקו ותמכו בתלמידי החכמים.

רבי חיים מוואלז'ין

שבת שלום!

יוצא לאור לרגל נישואי

החתן המפואר יאיר דרעי נ"י

עב"ג הכלה המהוללה שרה אמונה למשפחת

פארו שתחי'

שהזיווג יעלה יפה יפה! שיזכו לבנות בית נאמן

בישראל!

לכל ענייני העלון נא לפנות ל

kossover@gmail.com

שנולדה לו פרה אדומה בעדרו. נכנסו חכמי ישראל אצלו, אמר להם, יודע אני בכם שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם מותנין לי, אלא אין אני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא. מדוע זכה דמא בן נתינה לשכר זה דווקא בזכות מצוות כיבוד אב?

אלא, שבעקבות מעשהו המופלא של אותו נכרי, התעורר קיטרוג גדול על כלל ישראל, שהרי אפילו גוי מכבד את המצוות עד כדי מסירות נפש, ומוכן הוא לאבד הון רב למען קיומן.

כנגד זה סיבב הקב"ה ברוב רחמיו שתיוולד פרה אדומה אצל אותו נכרי ויוציאו חכמי ישראל הון רב למען קיומה, ובכך סולק הקיטרוג על כלל ישראל, שהרי הם מחבבים את המצוות עד שמוכנים הם להזיל מכספם ממון רב למען קיום מצווה שהיא "חוק" ללא טעם. לעומת הגוי המוכן אף הוא לאבד ממון רב, אך זאת רק למען מצוה "שכלית" כמו כיבוד אב, אשר מביא הוא אותה בשכלו.

הרבי מקוצק

"אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על ונתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא אותו אל מחוץ למחנה" לימוד גדול בעבודת ה' אפשר ללמוד מכאן: "אשר אין בה מום" – אדם שרואה את עצמו כאילו הגיע כבר לשלימות ואין בו שום פגימה ומגרעת, אין בו מום כלל, הרי זה סימן מובהק "אשר לא עלה עליה על" – אשר לא עליו עדיין עול מלכות שמים! ואדם כזה צריך להתקרב אל צדיקי הדור – "ונתתם אותה אל אלעזר הכהן", ויזכירו לו שעדיין הוא שרוי "מחוץ למחנה", ועוד לא התחיל בעבודת ה' מאומה...

המגיד מקוד'ניץ

"ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה"

עיקר תביעתם של בני ישראל היה על ה"מים", כיון שנסתלק מהם בארה של מרים. ואם כך מדוע תובעים הם כעת דברים שאינם קשורים למים, כפי שנאמר "ולמה העליתנו ממצרים להביא אותנו אל המקום הרע הזה לא מקום זרע תאנה וגפן ורמון ומים אין לשתות". מה ענין העדר הפירות לחסרון המים?

אלא, עיקר תלונתם של העדה לא נבעה מחיסרון אמיתי של מים, אלא הכל נבע מכוחות הרע ומפיתויי היצר, העדר המים היה רק ככיסוי לתלונתם, לאחר שהיצר נתפס באדם הוא כבר מוצא לו מקום לרטון ולהתלונן גם על דברים שאינם ממין הטענה. ולכן, כעת שניתנה להם הזדמנות להתלונן בגלל